

dobri volji tega ne bi hotel storiti. Po obstoječi postavi se morajo okrajne ceste I. razreda le z denarjem vzdrževati, proti temu se ne da nič storiti. Za svojo osebo sem sicer nameraval, da bi se letošnje leto okrajne ceste v natori, ali na kaki drug način nasipavale; ali moja ni obveljala, ne morem pa vendar okrajnemu zastopu očitati, da je iz zgorej omenjenih razlogov drugače ukrenil.

Tudi to še posebno prosim gospoda dopisnika, naj se nikakor ne spodtikuje nad tem, da še kupi prodaja na okr. cesti I. razreda od sv. Križa pa do Vučjevasi niso dozdej razgrnjeni. O tem veljajo zopet ostri nalogi od strani deželne odbora, da se namreč prodaja na okr. cestah le v jeseni ali pa zarano spomladi razgrnjevati mora. Na omenjenem mestu ni bil v jeseni prod zato razgrnjen, ker tega takrat ni bilo neobhodno potrebno, okr. odbor je pa hotel s tem okraju nekoliko prihraniti, ker bi se bili tistokrat morali zato posebni delalci najeti in plačati, zdaj pa mora to cestnar za svojo plačo storiti. Tudi tega naj nihče ne misli, da morajo zdaj kar naenkrat okrajne ceste v najlepšem redu biti. Ko bi se hotelo to namah dognati, bi se morala okr. naklada nad plačilno moč okraja povzdigniti.

Kakor sem že izkazal, imamo tukaj 40.858 tekočih sežnjev okr. cest; ako bi tedaj hoteli vse naenkrat posipati, trebali bi 8171 navadnih, 5 sežnjev dolgih kupov prodaja. Po dozdanji skušnji pride kup prodaja na 3 gold., toraj bi sam prod veljal na leto 24.513 gld.; v proračun za tekoče leto je pa za vse cestne potroške: za mostove in vodotoke, prod, cestnarsko službo in cestnarsko orodje, odškodovanje zemljišča itd. postavljeno samo 7773 gld. 50 kr., kar dokazuje, da ima tukajšnji narodni okr. zastop resno voljo okrajne ceste sčasoma popolnoma zboljšati, pri tem pa okraja z okrajno naklado ne preobložiti in kmeta po nepotrebnem žuliti. Kar slednjič obč. ceste zadeva, katere g. dopisnik tudi graja, ne znam jaz, ako se srenjam s kaznijo zagroziti ne sme, da si ceste zboljšajo, nobenega drugega načina, kakor da okrajni zastop sam vzame lopato na rame, in gre občinskih cest popravljat.

Konečno pozivljam dopisnika, ako se hoče o eni ali drugi reči okrajnega gospodarstva še natančneje prepričati, na ustmeni razgovor, in zagotavljam ga, da bodo njegovi dobri nasveti vselej dobrovoljno in hvaležno sprejeti.

Kukovec, okr. načelnik.

Iz Slovenjega Gradca, 15. svečana. — Še preden smo peticijo zoper novo volilno postavo v rokah imeli, je že tukajšnja policija bila po koncu, ter skušala nevarno stvar v roke dobiti. Mestni župan g. Kaligarič je z mestnim policajem prišel k Treiberju, kjer je shodišče kat. polit. društva, pozvedovat, ali ni peticija tam za podpisovanje pripravljena. Svaril je nekega župana pred podpisovanjem, rekoč, da kdor bode podpisal, pride

na dve leti v ječo!! Po tem takem bode več kot pol Avstrije za 2 leti ječa postala, ker je nad polovico prebivalcev peticijo zoper direktne volitve podpisalo. Kljub vsem tem in enakim agitacijam je v društvenem zboru, ki je bil 9. svečana, vrli kmet Fr. Šotelj prvi predložil, da se kat. polit. društvo Slovenjegraško pridruži drugim proslcem s podpisom peticije. Predlog je bil enoglasno sprejet. Ravno tako se je sprejel nasvet, naj društvo prosi za pravico, zbere tudi drugod po okraji sklicevati, kar bi zlasti ob času volitev jako potrebno bilo. Odbor bode to prošnjo vložil, bomo videli, kakošen odgovor dobimo.

To so bile poglavitne stvari, ki so se obravnavale pri tretji obletnici kat. polit. društva v Slovenjem Gradcu.

Sladka gora, 10. svečana. (Umor.) — Dne 8. febr. proti poldnevu je našel hlapec udove Marije Fajs — po domače Strnad —, posestnice v Dolgi gori, njenega brata Blaža Cvenka, ktere ga je bil poslan vabit, da pride na sestrin dom, v njegovem stanovašči 1/4 ure nad Sladkogoro, kjer je sam bival, od neznanih hudobnežev umorjenega. —

Hudodelstvo se je moralo zgoditi po noči med 6. in 7. svečanom, v kateri je veter močno s snegom vejal (7. ino noč za njim ni snežilo pri nas), ker se niso našli nikaki sledi niti proti hišici, niti od nje; 6. proti večeru smo ga pa še na Sladki gori videli.

Priporočamo ga v pobožno molitev in božjo usmiljenje!

M.

Za poduk in kratek čas.

Začetki krščanstva na Slovenskem.

V.

Med narodi, ki so se selili iz mrzlih severnih krajev v solučne južne dežele, bili so tudi Slovenci. Zgodovina nam poveda, da so stanovali v starodavnih časih v severno-zahodni Rusiji, ondi kder izvirajo reke Dneper, Dvina in Volga. Tje so bili prišli iz Azije.

Spomin te selitve se je nekako ohranil med ljudstvom do dnešnjega dne. Pripoveduje si namreč, kako da je stanovalo nekda v presrečni deželi, rodovitni in bogati. A ljud se je toliko namnožil, da za vse ni bilo več prostora in daje velik del naroda sklenil poiskati si nove domovine. Tedaj je dobrotna boginja dala odhajajočim pešico ajdovih zern ter jim rekla, da se naj udomačijo, kjer bode ajda zorila. Poskušali so setev v znožju uralskih gor, v neizmernih planjavah Rusije, na bregovih črnega morja, to je povsod na potu selitve svoje; ali ajda ni ozelenela in ne dozorela, dokler da niso prišli bili v naše kraje. Tu pa je rodila bogato. In še dendenes časti slo-

venski kmet ajdo, in ako njo slana popari, je slaba zanj in glad trka na vrata hišice njegove.*)

Ko so se bili Goti v začetku tretjega veka vzdignoli iz svojih sedežev in pomikali se proti mejam rimskega cesarstva, so zapuščena njih mesta Slovenci zasedli. V četrtem veku so stali poleg črnega morja in na izstoku Donave. Za njimi so hruli Avari, narod s Huni ednega plemena. Prišli so od Urala. Mnogoštevilni in bojaželjni, brzni konjiki, so tirali pred seboj Slovence, da so bili le-ti primorani konec petega veka udariti črez Donavo v ilirske in grške dežele. V begu pred Avari so Slovenci tiščali proti zapadu in jugu in l. 568 so že posedli ves Norik in Panonijo, deloma tudi Istrijo in Venetijo, vse kraje, ki jih še sedaj v lasti imajo. Avari pa so jim bili vedno za petami in preden je 6. stoletje minulo, so bili Slovenci Avarom celó podvrženi. Avar je bil gospod, Slovenec je bil njegov hlapec, in ni se čuditi, ako se je hlapec lastnosti svojega gospodarja navzel. Postal je ljut in pederzen. Za krščansko vero so nastopili zopet prežalostni časi. Avari in Slovenci so podjarmili prejšnje prebivalce, mesta in vesi so porušili in požgali, vse nježna in blaga početja sv. cerkve zabranili in podrli. Sv. papež Gregorij Veliki v ednem svojih pisem britko toži zarad divjosti avarske. Poginule in minule so skoro vse škofije po naših deželah. O koncu 6. veka ne bereš v Tiburniji, Petoviji, Sabariji, Celeji, Sisciji i. t. d. ne ednega škofovega imena več.

Salono, mesto v Dalmaciji, kamor je bil po razdjanju Srema nadškofjski sedež prenesen, so l. 639 Avari in Slovenci oblegli in porušili. Tudi Lavreak v Noriku so napadali s tako silo in takó pogosto, da je bil primoran lavreaški nadškof zapustiti svojo stolico ter si novo poiskati v Pasavi na Bavarskem. L. 737 so razdjali in vpepelili Lavreak.

Le akvilejska nadškofija je ostala, pa tudi ona je bila zarad verskih prepiróv razcepljena med dva patriarha, torej tudi tako mogočnega vpliva ko nekdanj ni več imela.

Enako hudi uri, ki hipoma konča delo in trud pridnih rok in spremeni cvetoče polje v golo puščavo, so Avari in njim podložni novi slovenski naselniki vekoletna prizadevanja evangelijskih poslancev podrli, cvetoče polje Kristusove cerkve skoro do tal pomandrili. Za lepim pomladnim dnevom nastopila je viharna noč, in solnčna luč kršanske resnice je ves čas Avarskega gospodovanja le medlo svetila.

Žganjepivcem v svarilo.

Iz dveh krajev se nam poročata dva prav žalostna slučaja, ki prav očividno kažeta, kako

*) To pravlico je pisatelj že v Glasniku l. 1857 nekoliko obširneje bil priobčil.

škodljiva da je za človeka žganjica, ki je že toliko ljudi pred časom v krtovo deželo spravila. V Konjicah je 9. t. m. ubogi človek pri „frakeljnu“ žganjice umrl, in dva dni poprej so šolarji na potu v šent Andraš pri Velenji našli v snegu mrtvega človeka, ki je brz spoznan bil kot obče razupit pivec. Ker je steklenička s žganjem zraven njega v snegu po konci stala, je revež v smrtni omedleci brz ko ne grozno žejo trpel in se hotel pokrepčati. —

Žalostno zares je, da se ta telesna in duševna kuga še dalje bolj med prostim ljudstvom širi. Na Janzevo se je v V. v neki štacuni 80 bokalov!! slivovice iztočilo! Naj toraj vsaj pametnim ljudem povemo, kako škodljivo da je človeku žganjico piti.

Prva in največa škoda je, da gre mnogokrat upijanena duša — pred sodnika!

Druga škoda je pa, da si žganjepivec celó proti naravi zdravje podkopavajo in življenja dni hudobno prikrajšujejo. — Glejte, rastlinstvo daje potrebnega živeža vsem živalim, žganjice pa priroda sama ne dela; iz tega pa sledi, da zamore človek — in tudi on spada, kar rejo zadeva, med živali — brez upijanljive žganjice živeti.

Ko bi se žganjica z vodo pomešala, služi človeku v živež, kajti z vodo pomešano in zredčeno žganjico posrkavajo prebavljala (Verdauungswerkzeuge) in spreminjajo v krv, ki dela več gorkote, toraj želodec krepi, da brz in ložje prebavlja. Bolj ko pa je žganje čisto in omotno, bolj je tudi škodljivo in celó smrtno, ker popiva silno naglo notranjim delom telesnim, posebno pa želodecu za življenje potrebno mokroto.

Nasledki žganjepitja so: duševna topost, da je človek nekako topoglav in brezčuten, nagnjenje k surovosti, da bi kar vse raztrgal, če mu količkaj navskriž gre; upada mu slednjič vidoma telesna moč, ker žganjepivec toliko menj redilnih stvari prebavljati zamore, kolikor bolj mu žganjica želodec in čreva suši ter vso prebavljalno moč popiva.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V saboto 15. t. m. so bili ustavaki nekoliko rešeni móre, ki jih je tako dolgo in tako silno tlačila; toda odleglo jim je le za malo časa. Stopil je namreč v saboto minister Auersperg pred državni zbor, in „s cesarskim dovoljenjem“ predložil dolgo in težko pičakovano volilno prenapredbo. Brž je šla v ustavni odbor v pretres, tukaj pa že v prvi seji 17. t. m. zadela na upor treh odborovih udov iz Galicije. Groholski je namreč v imenu svojih tovarišev izrekel, da se Poljaci posvetovanj o direktnih volitvah udeležiti ne morejo, ker so direktno volitve nasprotno pravicam dež. zborov, in podirajo celó (sedanjo) ustavo. — Po teh besedah zapusté trije poljski udje odbor!